

İSTANBUL GÖZTEPE SEMİHA ŞAKİR ÇOCUK EVLERİ MÜDÜRLÜĞÜ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2025/30

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 25/6/2025 tarihli ve 2025/416 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler.....	2
B. Merkez Personeli	3
C. Koruma Altında Bulunan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Fiziksel Koşullar.....	5
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	7
C. Beslenme.....	7
D. Sağlık ve Bakım Hizmetleri.....	8
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	9
F. Faaliyetler ve Günlük Yaşam.....	10
G. Dış Dünyayla İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim	11
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	11
A. Değerlendirme	11
B. Tavsiyeler.....	12
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	12
2. İstanbul Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	12
3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	12

ASHB : Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

m² : metrekare

OPCAT : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol

TİHEK : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

UÖM : Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'ın 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Çocuk Evleri Sitesi; 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun 12'inci (Ek: 1/2/2007-5579/1 md.; Değişik: 6/2/2014-6518/14 md.) maddesi uyarınca: *“Korunma ihtiyacı olan çocukların bakımlarının sağlandığı aynı yerleşkede bulunan birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan kuruluşlardır.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda Çocuk Evleri Sitesi Merkezlerine ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 24/12/2024 tarihinde İstanbul Göztepe Semiha Şakir Çocuk Evleri Müdürlüğüne **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiş olup Ziyaret Heyetinde;

İnsan Hakları ve Eşitlik Kurul Üyesi ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ... ve ..., Uzman Psikolog ...ile Kurumumuzun talebi üzerine İstanbul Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Merkez Müdürü ile yapılan ilk görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede UÖM olarak TİHEK'in görev ve yetkileri, ziyaretin amacı, ziyaretin türü ve ziyarette kullanılacak olan yöntem hakkında bilgiler verilmiştir. İdareden, Merkezde bulunan çocuklar, Merkezin günlük işleyişi ve personel hakkında genel bilgiler alınmış, Merkezden talep edilen bilgi ve belgelerin listesi İdareye verilmiştir. Akabinde Merkezde çocukların kaldıkları bölümler ziyaret edilmiş, çocukların yaşam alanları ve kaldıkları odaların fiziksel koşulları incelenmiş, çocuklarla İdarenin dahli olmaksızın görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, sağlık birimi, psikososyal servis ve sosyal faaliyetlerin gerçekleştirildiği diğer ortak alanlar incelenmiştir. Tüm görüşmelerin ardından Merkez İdaresi ile kapanış toplantısı yapılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun Merkez İdaresi ve diğer ilgili makamlar ile paylaşarak tavsiyelerin Kurumumuz tarafından takip edileceği ve takip ziyareti yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret tamamlanmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı kararı ile Başkanlık Makamının 16/12/2024 tarihli ve 45328 sayılı oluruna istinaden 24/12/2024 tarihinde İstanbul Göztepe Semiha Şakir Çocuk Evleri Müdürlüğüne¹ gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler

9. Merkez, İstanbul ili Kadıköy ilçesinde ve ulaşımın kolay olduğu bir lokasyonda bulunmaktadır. Merkeze toplu taşıma araçları ile ulaşımın mümkün olduğu belirtilmiştir.

10. Merkez binasının 1987 yılında Göztepe Çocuk Yuvası olarak inşa edildiği, 1987/1999 yılları arasında 7-12 yaş kız ve erkek çocuklara hizmet verdiği, 1999 depremi sonrasında binanın 3'üncü katında çatlaklar oluşması sebebiyle bina güçlendirme

¹ Bundan sonra kısaca "Merkez" olarak ifade edilecektir.

çalışmalarının yapıldığı; yenilenen binanın 2003 yılından itibaren 0-6 yaş kız ve erkek çocuklarına hizmet vermeye başladığı belirtilmiştir.

B. Merkez Personeli

11. Merkezde 74 personel görev yapmakta olup personelin ünvan ve sayı dağılımına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Müdür	1
Müdür Yardımcısı	2
Psikolog	2
Sosyal Çalışmacı	2
Öğretmen	4
Çocuk Gelişimi Uzmanı	4
Çocuk Eğiticisi	1
Sosyolog	1
Hemşire	3
Diyetisyen	1
Yurt Yönetim Memuru	2
Memur	1
İdari Destek Görevlisi	1
Bilgisayar İşletmeni	2
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	1
Bakıcı Personel	33
Güvenlik Personeli	4
Hizmetli	3
Temizlik Personeli	4
Şoför	2
TOPLAM	74

12. Merkezde, çocukların kaldığı bölümlerde 1 grup sorumlusu ve 1 bakıcı personel görev yapmaktadır.

13. İdare tarafından, personele; Stres Yönetimi Sağlama ve İletişim Becerilerini Geliştirme, Çağın Manevi Hastalıkları ve Kuduz, Hijyen, Ağız ve Diş Sağlığı, Kas İskelet Sisteminin İdeal Duruş Pozisyonu, Bağımlılıkla Mücadele, Afet Farkındalık, Su Verimliliği, Öfke Kontrolü ve Stres ile Başa Çıkabilme Yöntemleri, Diyabet, Davlumbaz Yangın Söndürme Sisteminin Kullanımı, En İyi Narkotik Polisi Anne Proje, Çocuklar ve Topluluklar için Felsefe, Etkili Kitap Okuma, Çocukluk Çağında Dikkat Edilmesi Gereken Beslenme Davranışları ve İnsuline Bağımlı Olan Diyabetes Mellitusta Beslenme, İlk Yardım, Çocuklarda Olumlu Davranışları Pekiştirme eğitimlerinin verildiği; insan hakları, işkence ve kötü muamele eğitimlerinin verilmediği ancak gündeme alındığı belirtilmiştir.

14. Merkez meslek elemanlarının, hassas gruplarla çalışma konusunda donanımlı oldukları, çalışma süreci içerisinde verilen eğitimlerle de desteklendikleri ayrıca işe başlayan yeni personele deneyimli personel tarafından süpervizyon desteği sağlandığı ifade edilmiştir.

15. Merkezde bakım, temizlik ve güvenlik personelinin vardiya esasına göre çalıştığı, diğer personelin ise hafta içi mesai saatleri arasında görev yaptığı belirtilmiştir.

C. Koruma Altında Bulunan Kişiler

16. Merkez kapasitesinin 72 olduğu; ihtiyaç halinde kapasite üstü de hizmet verildiği, ziyaret tarihinde 25'i kız, 61'i erkek olmak üzere 86 çocuğun bakım ve koruma altında bulunduğu, çocukların 21'inin yabancı uyruklu ve 1'inin herhangi bir ülke vatandaşı olmadığı ifade edilmiştir. Merkezde barınan çocukların genel olarak 2-6 yaş aralığında olduğu belirtilmiştir.

17. Yabancı uyruklu olup aileleri Türkiye'de olmayan çocukların; ülke konsolosluklarıyla yapılan yazışmalar neticesinde ülkelerine dönmelerinin sağlandığı ve 2024 yılı içerisinde 3 çocuğun aile birleştirmesi yoluyla ülkelerine döndürüldüğü ifade edilmiştir.

18. Ziyaret tarihinde 2 çocuğun ailesinin yanına izinli olarak verildiği öğrenilmiştir. Merkezde izinde olup getirilmeyen veya kaçak durumda olan herhangi bir çocuk bulunmadığı; ailesi tarafından izne götürülüp geri getirilmeyen ya da kaçırılma teşebbüsünde bulunan çocuk olması halinde, kolluk kuvvetleri aracılığı ile çocuk adına yasal işlem başlatıldığı belirtilmiştir.

19. Merkezde kalan çocukların 14'ünde bilişsel gelişim geriliği, 3'ünde dil ve konuşma geriliği, 4'ünde otizm spektrum bozukluğu ve 2'sinde ise fiziksel engel bulunduğu belirtilmiştir.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

20. Merkez 941 metrekare (m²) açık alan üzerinde 3000 m² kapalı alanda hizmet vermektedir. 4 katlı olarak inşa edilen Merkez binasında her birinin içerisinde yatakhane, banyo/tuvalet, salon ve mutfak alanı bulunan 6 bölüm yer almaktadır.

21. Merkez girişinde 1 adet engelli rampası ve Merkez içerisinde çalışır vaziyette 1 adet asansör bulunduğu görülmüştür. Bununla birlikte Merkezin erişilebilirlik belgesinin bulunmadığı öğrenilmiştir.

22. Çocukların kaldıkları bölümlerin 12 kişi kapasiteli olarak tasarlandığı ancak bir bölümün kapatılmasından dolayı bölümlerde 17-18 çocuğun barındırıldığı, bölümlerin 100 m²'si yatakhane alanı olmak üzere 190 m² büyüklüğe sahip olduğu belirtilmiştir.

23. Bölümlerinde, aynı yaş grubunda olan çocukların birlikte kaldıkları anlaşılmıştır.

24. Çocukların kaldıkları bölümlerde; ortak yaşam salonu, yatakhane, 3 adet banyo, 4 adet tuvalet ve bakıcı personel odasının bulunduğu, her çocuğun kendine ait bir yatağı ve dolabının mevcut olduğu görülmüştür.

25. Katlarda bulunan oyun odalarında, lamba açma-kapama düğmelerinin çocukların erişebileceği yükseklikte bulunduğu ayrıca pencere altında bulunan mermerlerin ve kalorifer peteklerinin çocukların oyun esnasında yaralanmalarını önleyecek şekilde herhangi bir koruyucu malzeme ile kaplanmadığı, pencerelerin içeriden kilitli olmadığı ve parmaklığının bulunmadığı görülmüştür. İdare tarafından güvenlik önlemleriyle ilgili eksikliklerin giderilmesine yönelik çalışmaların başlatılacağı belirtilmiştir.

26. Merkezde mobilya seçimlerinin çocukların güvenlikleri göz önüne alınarak yapıldığı, dolaplarda çocuk kilitlerinin bulunduğu, kesici ve delici aletlerin çocukların kaldıkları bölümlerde yer almadığı, prizlerin içten kilitli olduğu için risk oluşturmadığı görülmüştür.

27. Banyo zemininde kaymaz halı bulunduğu ancak halıların ıslak zemini tamamen kaplamadığı görülmüştür. İdare tarafından banyo ıslak zeminine uygun, daha geniş halıların temin edileceği ifade edilmiştir.

28. Merkezin ısıtılmasının doğalgaz yakıtı kullanılan kalorifer sistemi aracılığıyla sağlandığı ayrıca çocukların kaldıkları bölümlerde klima bulunduğu belirtilmiş, ziyaret esnasında çocukların kaldıkları bölümlerde sıcaklığının yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

29. Bölümlerin ve yatakhanelerin gün ışığı aldığı, yeterince aydınlık olduğu ve ışıklandırma sistemlerinde bir arıza bulunmadığı görülmüştür.

30. Merkezde 7-24 sıcak ve soğuk suya erişim bulunduğu bilgisi edinilmiştir. Çocukların haftada 2 gün banyo günlerinin olduğu ve banyolarının grup sorumluları gözetiminde bakıcı personel tarafından yaptırıldığı belirtilmiştir.

31. Merkezin temizliğinin, çocukların yaşam alanlarında bakıcı personel diğer bölümlerde temizlik personeli tarafından yapıldığı belirtilmiştir. Merkezin, bölümlerin ve tuvalet/banyo alanlarının genel olarak temiz ve düzenli olduğu görülmüştür.

32. Her bölümde 2 adet çamaşır makinesi ve 1 adet kurutma makinesinin bulunduğu ayrıca Merkezin zemin katında bulunan çamaşırhanede yatak takımlarının yıkandığı sanayi tipi 1 adet çamaşır ve 1 adet kurutma makinesinin olduğu ancak kurutma makinesinin arızalı olduğu görülmüştür.

33. Merkezde kalan çocuklar için bağışçılar tarafından temin edilen kıyafet ve temizlik malzemesi gibi eşyaların bir odada düzenli bir şekilde saklandığı görülmüştür. Çocukların ihtiyaç duyduğu kıyafetleri bu odadan kendilerinin seçerek aldıkları belirtilmiştir.

34. Merkezde toplam 20 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Güvenlik kamera kayıtlarının geçmişe dönük 2 yıl süreyle saklandığı görülmüştür. Gerçekleştirilen incelemede çocukların kaldığı her bölümde 2’şer adet güvenlik kamerasının olduğu, bu kameraların ortak alanları gördüğü ancak ortak alanların bazı bölümlerinde kör noktaların bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından ilave kameraların ekleneceği ayrıca yatak odalarına da kamera takılacağı ifade edilmiştir.

35. Merkezde jeneratör bulunduğu ve ihtiyaç halinde devreye girdiği belirtilmiştir.

36. Merkezde, muhtemel bir deprem veya afet durumunda ihtiyaç duyulabilecek giysi, gıda, temizlik ve ilkyardım malzemelerinin olduğu bir konteynerin Merkez bahçesine yerleştirildiği görülmüştür. Konteyner içerisindeki malzemelerin son kullanma tarihlerinin düzenli aralıklarla kontrol edilerek yenilendiği ve kayıt altına alındığı görülmüştür.

37. Merkezde yangın alarm sistemi ve yangın söndürme ekipmanlarının bulunduğu görülmüş, İdare kontrollerinin düzenli aralıklarla gerçekleştirildiğini ifade etmiştir.

38. Merkezin, her ayın ilk haftasında düzenli olarak haşerelere karşı ilaçlandığı, dezenfekte işlemlerinin yapıldığı ve mutfakların ayda iki kez ilaçlandığı incelenen ilaçlama tutanaklarından anlaşılmıştır.

39. Merkezin bahçesinde çocuk oyun parkı ve trambolin bulunduğu ayrıca Merkezin zemin ve 3'üncü katında da oyun ve etkinlik odalarının olduğu görülmüştür.

40. Merkezde çocukların hastane, okul, şehir merkezi vb. yerlere ulaşımının sağlanmasında kullanılan 2 araç bulunduğu öğrenilmiştir.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

41. Merkez personeli ile birlikte 2-3 ve 4-5 yaş grubu çocuklarla etkinlikler gerçekleştirilmiş; etkinlik sırasında çocukların tutumu incelenmiş ve Merkez personelinin çocuklarla iletişimlerinin genel olarak iyi olduğu görülmüştür.

42. Merkezde kalan çocukların 0-6 yaş grubunda olmaları nedeniyle şikâyet ve taleplerinin tespit edilmesinin zor olduğu, personel tarafından daha hassas gözlem ve izleme sayesinde yaşadıkları sorun ve ihtiyaçların tespit edilmeye çalışıldığı ifade edilmiştir. Meslek elemanları, grup sorumluları, hemşireler ve bakıcı personelin çocuklar hakkında gözlemleri ve aktarımlarıyla sorun ve şikâyet edilebilecek hususların tespit edilmeye çalışıldığı, ayrıca kamera kayıtlarıyla da sürekli izlemelerin sağlandığı ve gerekli durumlarda müdahale edildiği belirtilmiştir.

43. Merkezde son 5 yıl içerisinde hakkında idari veya adli işlem yürütülen herhangi bir personel bulunmadığı bildirilmiştir.

C. Beslenme

44. Merkezde çocuklara 3 ana ve 3 ara öğün olmak üzere 6 öğün yemek verildiği, yemeklerin Merkez mutfağında hazırlandığı ve servis edildiği belirtilmiştir.

45. Merkezde, yemek listelerinin diyetisyen tarafından çocukların yaş gruplarına uygun olarak hazırlandığı, sağlık sorunu veya diyeti olan çocukların yemek menülerinin hekim önerisine göre oluşturulduğu, ziyaret tarihinde 5 çocuk için ihtiyaçlarına göre özel beslenme/diyet menüsünün hazırlandığı, diyabet hastası bir çocuk için hazırlanan özel öğle

yemeğinin çocuğun okuluna götürüldüğü ifade edilmiştir.

46. Merkez yemekhanesinde, yaş gruplarına göre yemeklerin porsiyon miktarlarının yazılı olduğu bir belgenin asılı olduğu görülmüştür.

47. Gerçekleştirilen incelemede, yemek numunelerinin 72 saat süreyle saklandığı, mutfak ve soğuk hava deposunun temiz ve düzenli olduğu görülmüştür.

48. Yemekhane personelinin yılda 2 kez portör muayenesinden geçtiği ifade edilmiştir.

49. Ziyaret tarihinde öğle yemeği Merkezde yenilmiş; yemek çeşitliliğinin yeterli, lezzetli ve doyurucu olduğu değerlendirilmiştir.

50. Merkezde içme suyunun mutfak ve katlarda bulunan su sebilleri aracılığıyla ve öğünlerde verilen ambalajlı sular ile karşılandığı ifade edilmiştir.

D. Sağlık ve Bakım Hizmetleri

51. Merkezde daha önce kadrolu bir hekimin görev yaptığı, 2024 yılı Mart ayında emekli olduğu, sonrasında Kadıköy İlçe Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen aile hekiminin haftada 2 gün (Salı, Perşembe) ve ihtiyaç durumlarında Merkeze gelerek çocukların hastalık teşhis, tedavi ve takiplerini yaptığı belirtilmiştir.

52. Çocuklara yönelik tüm sağlık işlemlerinin hemşireler tarafından yürütüldüğü belirtilmiştir.

53. Merkezde kalan çocuklardan 31'i hakkında sağlık tedbiri kararı olduğu; bunlardan 9'unun kronik (epilepsi, cerebral palsy, HIV +, diyabet, hepatit b) hastalık tanılarının bulunduğu belirtilmiştir.

54. Merkeze kabul edilen her çocuğun genel sağlık muayenesinin gerçekleştirildiği, gerekli bulunması halinde tedavilerinin başlatıldığı, bulaşıcı hastalığı olan çocukların (HIV +, Hepatit vb.) personele bildirildiği, hastalığın durumuna göre dikkat edilmesi gereken hususlar hakkında ayrıntılı bilgilendirme yapıldığı belirtilmiştir.

55. Sağlık servisinde, acil durum ilk yardım çantasında ihtiyaç duyulabilecek malzemelerin mevcut olduğu ve çanta içinde bulunan ilaçların son kullanma tarihlerinin geçmediği görülmüştür.

56. Diyabet teşhisi olan bir çocuğa; insülin ölçüm cihazının takıldığı, görevli hemşire tarafından cep telefonu aracılığıyla cihazdaki ölçülen verilerin takip edildiği bu sayede insülin artışının mesai dışı saatlerde de kontrol edilebildiği ifade edilmiştir.

57. Acil müdahale gerektiren durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi ile iletişime geçildiği ya da Merkez aracı veya taksi ile hastaneye intikal edildiği belirtilmiştir.

58. Aile hekiminin tedavisi dışında uzman hekim bilgisi gerektiren durumlarda ise İlde bulunan hastanelerden randevu alınarak tedavinin sağlandığı, yatılı tedaviye ihtiyaç duyan çocuk olması halinde Merkez personelinin refakatçi olarak görevlendirildiği ifade edilmiştir.

59. Çocukların diş sağlığı, göz sağlığı ve çocuk hastalıkları kontrollerinin düzenli aralıklarla yaptırıldığı, Mart 2025'te yıllık genel sağlık taramasının planlandığı belirtilmiştir.

60. Çocukların yaşlarına göre yapılması gereken aşılardan, aile sağlığı merkezi eşgüdümünde sağlık servisi tarafından takip edildiği ve düzenli olarak yapıldığı ifade edilmiştir. Her çocuğa ait sağlık takip dosyasının bulunduğu görülmüştür.

61. Çocukların kullanması gereken ilaçların mesai saatleri içerisinde hemşireler tarafından, 19.30-20.30 arasında ise nöbetçi memur tarafından verildiği ifade edilmiştir. İlaçların son kullanma tarihlerinin 3'er aylık aralıklarla kontrol edildiği, son kullanma tarihi yaklaşan ilaçların öncelikli kullanıldığı belirtilmiştir. Gerçekleştirilen incelemede son kullanma tarihi geçmiş ilaç bulunmadığı ve incelenen güvenlik kamerası görüntülerinde ilaçların saatlerinde çocuklara düzenli olarak verildiği görülmüştür.

62. Merkezde kalan çocuklardan 18'inin dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu nedeniyle psikiyatrik ilaç tedavisi gördüğü, 2 çocuğun ise kendisine zarar verme riski nedeniyle takip edildiği belirtilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

63. Psikososyal servis tarafından, Merkezde kalan çocuklara yönelik oyun terapisi, bireysel görüşmeler ve psikiyatri takiplerinin yapıldığı ayrıca Denver Gelişim Testi² uygulandığı belirtilmiştir.

64. Merkeze kabulü yapılan çocukların; Merkeze uyum süreci, yaş durumu ve ihtiyaçları belirlenerek mesleki çalışmalarla desteklendiği, uyum sorunu yaşayan çocuk bulunmadığı belirtilmiştir.

65. Merkeze kabulü yapılan çocukların aileye dönüşü için öncelikle mesleki çalışmaların yürütüldüğü, gerekli durumlarda aileye Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

² 0-6 yaş aralığında olan çocuğun yaşına göre konuşma ya da dil gelişim düzeyleri, ince ve kaba motor becerileri, sosyal yetenekleri ya da kişisel yeteneklerle ilgili yapılan tarama analizidir.

bütçesinden sosyal ve ekonomik destek³ sağlandığı, yapılan değerlendirmeler sonucunda, aile içi şiddet veya aile bireylerinin madde kullanım öyküsü gibi nedenlerle aileye dönüşü uygun görülmeyen çocukların koruyucu aile ve evlat edindirme hizmetinden yararlandırıldığı; bu hizmetlerin Merkezde aksaklığa mahal verilmeden yürütülmesi için ayrı bir birim oluşturulduğu belirtilmiştir. Merkezde kalan çocuklardan 2'sinin aile yanına dönüş işlemlerinin başlatıldığı ifade edilmiştir.

66. Özel eğitim merkezlerinde eğitim gören çocuklara, aldıkları eğitimlere ek olarak meslek elemanları tarafından destek eğitimi de verildiği ifade edilmiştir.

67. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca yürütülen Çocuk Destek, Gelişim ve Eğitim Programının 5-6 kişilik gruplar halinde çocuklara uygulandığı öğrenilmiştir.

68. Merkezde kalan çocukların fotoğraflarının düzenli aralıklarla çekilerek albüm haline getirildiği ve çocuğun Merkezden ayrılmasıyla birlikte albümün kendisine teslim edildiği belirtilmiştir.

69. Merkezde kalan çocuklara, sorumluluk bilincini geliştirmek amacıyla oyuncak toplama, masa kurma gibi görevler verildiği, çocukların öz bakım becerilerinin gelişmesi için ilgili personel kontrolü altında, kişisel bakımlarını kendilerinin yapmalarının sağlandığı ifade edilmiştir.

F. Faaliyetler ve Günlük Yaşam

70. Çocukların, rapor tanılarına uygun olarak 19 çocuğun Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerine, 1 çocuğun Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Özel Engelli Uygulama Okuluna, 3 çocuğun ise Fizik Tedavi Merkezlerine devam ettikleri ifade edilmiştir.

71. Kreş yaşında olup normal bilişsel ve fiziksel gelişim süreci gösteren 8 çocuğun ana sınıfına gönderildiği belirtilmiştir.

72. Merkezin bulunduğu yerleşke ile ana sınıfının yakın konumda olması nedeniyle çocukların okullarına personel eşliğinde yürüyerek götürüldüğü; diğer eğitim merkezlerine giden çocukların ise okul servisi aracılığıyla ulaşımının sağlandığı ifade edilmiştir.

73. Merkezde çocuklara yönelik satranç, robotik kodlama, ritim, ritmik dans, atölye çalışmaları düzenlendiği, özel gün ve haftalarda çeşitli aktivitelerin yapıldığı ayrıca Merkez

³ 3/3/2015 tarihli ve 29284 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetleri Hakkında Yönetmelik'in 1'inci maddesi; "Yoksulluk içinde olup temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve hayatını sürdürmekte güçlük çeken çocuk ve gençlerin bakımı konusunda ailelerin desteklenmesi amacıyla verilen sosyal ve ekonomik destek hizmeti..." ifade etmektedir.

dışında tiyatro, yaz kampları ve çocuklar için eğlence merkezi ziyaretlerinin düzenlendiği belirtilmiştir.

74. Merkezde, sivil toplum kuruluşları, yardım dernekleri ve gönüllü bağışçılar tarafından yardım faaliyetleri gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

75. Merkezin bahçesinde ve katlarda bulunan oyun ve faaliyet alanlarında çocukların yaş gruplarına göre ayrı ayrı etkinliklere katıldığı belirtilmiştir.

76. Yemekhanede bulunan projeksiyon cihazı ile çocuklara yönelik eğitici gösterimlerin yapıldığı ifade edilmiştir.

77. Çocukların boş zamanlarında izleyebilmeleri için kaldıkları bölümlerde televizyon bulunduğu görülmüştür.

G. Dış Dünyayla İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim

78. Merkezde kalan çocukların yakınları ile görüşmelerinin ağırlıklı olarak yüz yüze yemekhanede gerçekleştirildiği, 1 çocuğa ceza infaz kurumunda olan ebeveyniyle görüntülü telefon görüşmesi yaptırıldığı, yakınları il dışında olan çocukların ise dil gelişimi göz önünde bulundurularak telefon görüşmeleri yapmalarının sağlandığı, ayrıca gerekli değerlendirme işleminin ardından çocukların aile yanına izinli olarak gönderilebildiği belirtilmiştir.

79. Ailelerin çocuklarını 25 günde bir ziyaret etmelerinin tercih edildiği ancak farklı zamanlarda gelen ailelerin de Merkeze kabul edildiği ifade edilmiştir. Aileleriyle düzenli olarak yüz yüze görüşme yapan çocuk sayısının 15-20 arasında olduğu belirtilmiştir.

80. Merkezde kalan 30 çocuğun kardeş olduğu ve Merkez içerisinde birbirleriyle görüşmelerinin sağlandığı ayrıca 14 çocuğun kardeşlerinin İstanbul'daki diğer çocuk bakım kuruluşlarında bulunduğu ve belirli aralıklara görüşmelerinin sağlandığı belirtilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

81. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek bir iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Merkez İdaresince Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletmeksizin erişimi sağlanmış, gerekli bilgi ve belgelere erişimde bir sorun yaşanmamıştır. Ayrıca Merkezin

temizliğinin oldukça iyi olduğu, personelin görevini özverili bir şekilde yerine getirdiği ve işbirliğine açık olduğu görülmüştür. Bu çerçevede Merkez İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

82. Kameraların kör nokta kalmayacak şekilde yeniden konumlandırılması ve yatakhane bölümlerine de kameraların yerleştirilmesi,

83. Lamba açma kapama düğmelerinin çocukların boylarının erişemeyeceği yüksekliğe getirilmesi,

84. Pencere altında bulunan mermerlerin ve kalorifer peteklerinin çocukların yaralanmalarını önlemek için koruyucu ile kaplanması ve parmaklıkları olmayan pencerelere çocuk kilidi yerleştirilmesi

hususları tavsiye edilmektedir.

2. İstanbul Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

85. 6/9/2022 tarihli ve 31945 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin, “Çocuk bakım kuruluşları ve kapasite” başlıklı 8’inci maddesinin (c) bendi “Çocuk evleri sitesinde her bir evin kapasitesi en fazla on çocuğa hizmet verilecek şekilde çocukların yaş, cinsiyet ve gelişim özelliklerine göre belirlenir.” hükmü uyarınca, Merkezde bakıcı personel ve grup sorumlusu sayısının arttırılarak kapatılan bölümün açılmasının sağlanması ve diğer bölümlerdeki kapasite yüksekliğinin düşürülmesi

hususları tavsiye edilmektedir.

3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

86. Erişilebilirliği düzenleyen ve aynı zamanda erişilebilirliğe ilişkin denetimleri koordine etme görevi bulunan Bakanlığın kendi bünyesinde bulunan kuruluşlarının,

erişilebilirlik bağlamındaki problemlerinin giderilmesi için Türkiye genelindeki çalışmaların yoğunlaştırılması,

87. Merkez bahçesine yerleştirilen acil durum konteynerinin standart hale getirilerek Türkiye genelindeki tüm merkezler için yaygınlaştırılması hususları tavsiye edilmektedir.